

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0509U000264

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-05-2009

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Опанасенко Микола Євдокимович

2. Opanasenko Mykola Evdokymovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.03

Назва наукової спеціальності: Агрогрунтознавство і агрофізика

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 12-05-2009

Спеціальність за освітою: 7.130102

Місце роботи здобувача: Нікітський ботанічний сад – Національний науковий центр УААН

Код за ЄДРПОУ: 00494551

Місцезнаходження: Ялта, пгт Нікіта

Форма власності:

Сфера управління: Українська аграрна академія наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.354.01

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Чайковська, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Нікітський ботанічний сад - Національний науковий центр УААН

Код за ЄДРПОУ: 00494551

Місцезнаходження: Ялта, пгт Нікіта

Форма власності:

Сфера управління: Українська аграрна академія наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.05.01

Тема дисертації:

1. Теоретичні і прикладні основи оцінювання родючості скелетних ґрунтів Криму та освоєння їх під плодові і горіхоплідні культури
2. Theretic and applied bases of evaluation of skeleton soils fertility in the Crimea and their development for fruit and nuts crops

Реферат:

1. Об'єкт –використання скелетних плантажованих ґрунтів під плодові сади. Мета – вивчення залежностей і взаємовпливів у системі “клімат – скелетні ґрунти – ґрунтотворні породи – плодові рослини”, розробка теоретико-прикладних основ агрономічної оцінки, шляхів підвищення родючості й освоєння скелетних ґрунтів під плодові культури. Методи – порівняно-профільно-генетичний, картографічний, лабораторно-аналітичний, кореляційно-регресійний аналіз. Теоретичні результати – встановлено інтегральні універсально-інформативні показники ґрунтів різної скелетності і розвиненості профілю, що функціонально відбивають їхній склад, властивості, режими і родючість ґрунтів у цілому. Розроблено методологію оцінювання родючості й придатності скелетних ґрунтів і клімату за встановленими для плодкових культур

допустимими і оптимальними параметрам агрономічно значимих показників. Практичні результати – розроблено методи вивчення й оцінювання садопридатності скелетних ґрунтів. Дано агрокліматичне районування територій скелетних ґрунтів під промислові сади. Розроблено й упроваджено в практику: спосіб локального траншейного плантажу малопотужних скелетних ґрунтів під сади; класифікація ґрунтів за ступенем скелетності і глибиною залягання щільних підстилаючих порід. Новизна – уперше проведено комплексні системні дослідження садових агроценозів на скелетних ґрунтах Криму, дано агрономічну характеристику й оцінку родючості різних за ступенем скелетності і розвиненості ґрунтів і агрокліматичного потенціалу степового і передгірного Криму. Встановлено залежність показників росту та врожайності дерев від вмісту скелету, глибини залягання плит вапняків і конгломератів, запасів дрібнозему, гумусу, продуктивної вологи і найважливіших для плодкових дерев кліматичних показників. Визначено допустимі й оптимальні параметри цих агрономічно значимих показників, які покладено в основу оцінювання садопридатності територій скелетних ґрунтів. Для плодкових культур визначено еталони родючості скелетних ґрунтів. Розроблено класифікацію ґрунтів за ступенем їхньої скелетності та глибиною залягання щільних підстилаючих порід. Ступінь впровадження – результати дисертаційної роботи є основою розвитку садівництва на скелетних ґрунтах степового і передгірного Криму. За її результатами головним інститутом “УкрДіпросад”, господарствами корпорації “Миколаївсадвинпром” обстежено, оцінено і спроектовано під сади понад 12 тис. га скелетних ґрунтів на півдні України і закладено понад 7 тис. га садів. Галузь – науково-дослідна, проектно-дослідницька, господарська й учбово-освітня.

2. Object – fertility and the use of skeleton trenching black, brown, alluvial soils of steppe and foothills of the Crimea for orchards. Purpose – study of dependence and mutual influence in system “climate – skeleton soils – soil forming rocks – fruit plants”, elaboration of theoretical and applied bases of agronomical evaluation, ways of increasing fertility and development of skeleton soils for fruit crops. Methods – relatively-profile-genetic, cartographic, laboratory-analytical and correlatively and regressive analyses. Theoretical results – integral, universal informative indexes of soils with different skeletons and profile development functionally rejected their composition, properties, regimes and soil fertility in whole have been determined. This is the quantity of skeleton, the depth of occurrence of limestones and conglomerates seams, resources of small soils, humus and moisture. The methodology of fertility evaluation and suitability of skeleton soils and climate according to the established admissible and optimal parameters of agronomic indexes for fruit plants has been developed. Practical results – methods of studying and evaluation of skeleton soils for orchards suitability have been determined. Agroclimatic regionalization of territories with skeleton soils for industrial orchards has been given. The method of local trench for low-powered skeleton soils under orchards, classification depth of occurrence of solid bedding rocks have been developed and introduced in practice. Novelty – for the first time the complex systematic researches of orchards agrocoenosis on skeleton soils of the Crimea have been done; agronomic characteristic and evaluation of fertility of different levels of skeletons and soil development and agroclimatic potential of steppe and foothills of the Crimea has been given. The dependence between the indexes of trees growth and productivity and the content of skeleton, the depth of occurrence of limestones and conglomerates seams, resources of small soils, humus, productive moisture and very important for fruit trees climatic indexes has been established. The permissible and optimal parameters of soil-climatic indexes taken as a base for evaluation territories with skeleton soils for orchards suitability have been determined. Standards for skeleton soils fertility for fruit crops have been determined. The classification of soil according to the level of skeletons and the depth of occurrence of solid bedding rocks has been worked out. Degree of application – results of dissertation work are the basis for development of horticulture on skeleton soils of steppe and foothills of the Crimea. Due to this results main institute “Ukrigiprosad”, corporation “Nikolaevsadvinprom” evaluated, investigated and planned more then 12 thousand ha of skeleton soils in the south of Ukraine and more then 7 thousand ha of orchards were planted. The field is scientific-research, design-investigation, economic and education.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тихоненко Дмитро Григорович
2. Тихоненко Дмитро Григорович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Копитко Петро Григорович
2. Копитко Петро Григорович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. МАЗУР ГЕНРИХ АДЛЬФОВИЧ

2. МАЗУР ГЕНРИХ АДЛЬФОВИЧ

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Балюк Святослав Антонович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Балюк Святослав Антонович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.